

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OSNOVNI SUD U GRADIŠCI
Broj: 72 0 P 099369 22 P
Gradiška, 3.11.2023. godine

Osnovni sud u Gradišci po sudiji Ireni Đorđević, rješavajući u pravnoj stvari po tužbi tužiteljice A. M. iz E., zastupana po Janković Radovanu advokatu iz Gradiške, protiv tužene M. S. iz K., zastupana po Plotan Nenadu advokatu iz Gradiške, radi utvrđenja valjanosti usmenog testamenta, nakon ročišta za glavnu i javnu raspravu održanog dana 15.8.2023.godine, u prisutnosti tužiteljice, punomoćnika tužiteljice Janković Radovana advokata iz Gradiške, tužene i punomoćnika tužene Plotan Nenada advokata iz Gradiške, dana 3.11.2023.g. donio je

P R E S U D U

Utvrđuje se da je pravno valjan usmeni testament pokojnog M. I. sin B. iz E., koji je umro 15.4.2021.godine, sačinjen dana 22.3.2021.godine pred svjedocima S. Lj. S. M. i A. S., kojim je ostavitelj M. I. izvrši raspored svoje imovine za slučaj smrti, tako da je tužiteljici A. M., a svojoj vanbračnoj supruzi ostavio svoju imovinu upisanu u p.l.br. 324 k.o. E. sa ½ dijela, kao i imovinu upisanu u p.l.br. 325 k.o. E. sa 1/1 dijela, a što je tužena M. S. dužna priznati i trpiti da se tužiteljica A. M. uknjiži kao suvlasnik na nekretninama upisanim u p.l.br. 324 k.o. E. sa ½ dijela i kao vlasnik na nekretninama upisanim u p.l.br. 325 k.o. E. sa 1/1 dijela, kao i datužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.760 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od presudjenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

U tužbi i na ročištima preko punomoćnika navedeno je da je ostavinski postupak iza M. I. prekinut rješenjem ostavinskog suda broj 72 0 O 090362 21 O od 29.3.2022.godine, tako što je tužiteljica kao vanbračna supruga ostavitelja upućena da u parničnom postupku dokazuje utvrđenje pravne valjanosti usmenog testamenta. Dalje se navodi da je ostavitelj 22.3.2021.godine pred svjedocima izrazio svoju poslednju volju za slučaj smrti na način da tužiteljica kao njegova vanbračna supruga bude nasljednik njegove imovine, sa kojom je živio preko 20 godina. Zbog bolesti od koje je umro, smješten je na liječenju COVID odjeljenja te zbog pogoršanog zdravstvenog stanja, svoju poslednju volju nije izrazio pismenim putem, 15.4.2021.godine umro je. Kako ostavitelj zbog izuzetno teških okolnosti u kojima se zatekao i nakon kratnog vremena umro, nije mogao da sačini pismeni testament u smislu angažovanja advokata, notara ili svjedoka pri sačinjavanju pismenog testamenta, te kako je Zakonom o nasljedjivanju članom 79 omogućeno sačinjavanje usmenog testamenta, predloženo je da se tužbeni zahtjev opredijeljen

podneskom od 6.4.2023.godine usvoji u cjelosti. Traženi su troškovi postupka prema troškovniku punomoćnika tužiteljice.

U pismenom odgovoru na tužbu i na ročištima osporen je zahtjev tužiteljice, smatrajući da nisu ispunjeni uslovi u smislu člana 79, 81, 82 ZONa, te da zdravstveno stanje ostavitelja nije izuzetna prilika kao jedina mogućnost sačinjavanja usmenog testamenta, i da je ostavitelj kao visoko obrazovan čovjek mogao za života imovinu da podijeli zaključenjem ugovora o doživotnom izdržavanju ili sačinjavanjem pismenog testamenta, zaključenjem braka sa tužiteljicom što dokazuje na činjenicu da je želio ostavitelj da jedini nasljednik bude tužena kao njegova bratanica sa kojom je bio najbliži srodnik, u dobrim odnosima, koja ga je redovno obilazila povremeno i pomagala u izdržavanju. Predloženo je da se tužbeni zahtjev odbije, traženi su troškovi postupka prema troškovniku punomoćnika tuženog.

U toku postupka izvedeni su dokazi, izvršen je uvid u spis ovog suda broj 72 0 O 090362 21 O, pročitano je otpusno pismo Bolnice Gradiška za period od 23.3.2021 do 15.4.2021, pročitani su izvodi iz MKU za testatora M. I., pročitani su zapisnici od 13.12.2021.godine, saslušani su svjedoci S. Lj., A. S., S. M., A. B., J. M., saslušane su tužiteljica i tužena u svojstvu parnične stranke, te je ocjenom izvedenih dokaza cijeneći ih skupa i pojedinačno u smislu člana 8 ZPP odlučeno kao u izreci ove presude.

Iz spisa ovog suda broj 72 0 O 090362 21 O, utvrđeno je da je rješenjem od 29.3.2022.godine prekinut ostavinski postupak i tužiteljica upućena na pokretanje parničnog postupka radi dokazivanja da je iza ostavitelja ostao usmeni testament te pravne valjanosti istog. Prema zapisniku ostavinskog suda od 13.12.2021.godine na nasljedje je pozvana nasljednica M. S., saslušani su svjedoci usmenog testamenta S. Lj. S. M., svjedok A. S..

Saslušana u svojstvu parnične stranke tužiteljica A. M. navela je da je sa M. I. živjela u vanbračnoj zajednici od 1996.godine. Živjeli su u njegovoj kući, tu živi i nakon njegove smrti. Od zasnivanja zajednice živjeli su zajedno sve do smrti, a do 1998.godine u zajednici sa njima živjela je i njegova majka Anka. Zna za tuženu, češće ga je posjećivala prije nego je umro, a do tog perioda dolazila je vrlo rijetko. I. je umro za nepunih mjesec dana, u bolnicu je otišao 23.3.2021 a umro 15.4.2021.godine i živjela je sa njim kao njegova supruga, a ne kao pomoćnica njegove majke koju je zatekla u vrijeme zasnivanja vanbračne zajednice. Istakla je da je I. za života govorio da sve što je njegovo ostaviće njoj, zna da je imao oko 35 dunuma zemlje i šume, koju niko ne obrađuje i neodržava nakon njegove smrti. O svojoj namjeri raspolaganja imovinom pričao je i gostima koji su mu dolazili u posjetu prije nego je otišao u bolnicu. Bile su zabranjene posjete pacijentima.

Tužena M. S. prilikom saslušanja iste u svojstvu stranke istakla je da je prvi put kod svog strica-I., došla 2008.godine uz pomoć svog rodjaka, pošto nije znala gdje I. živi, donosila mu je ponešto od tehnike, i da je on govorio kako je tužiteljica služila njegovu majku inače njenu baku, i da je iz tog razloga ostala da živi u toj kući. Nije dolazila 2021.godine zbog covida pošto su sve granice prema Sloveniji bile zatvorene.

Saslušani svjedoci S. M. i Lj. u svojim izjavama govore o tome da su poznavali I., da je I. bio obrazovan čovjek-oficir, da su otišli u posjetu dok je bio u kući kada su čuli da se razbolio. Zajedno su bili u sobi u kojoj je I. ležao, to je bila prilika kada su ga poslednji put vidjeli jer je nakon toga umro u bolnici u toku liječenja. Naveli su da su razgovarali sa njim, pominjao je kako je zabrinut za svoju ženu imenujući je “baba” jer je sa njom živio duže od 20 godina, brinula se i služila ga. Svjedok A. S., snaha tužiteljice, opisuje da je I. poznavala prije nego je njena svekrva zasnovala zajednicu sa njim. Znajedno sa svojim mužem 23.3.2021.godine odveli su I. u bolnicu kada su saznali da ima koronu, dan prije toga vodili su ga kod doktora u Topolu. Dok je ležao u kući posjetili su ga S. M. i Lj., iako nisu znali da I. boluje od korone to su i oni kao članovi porodice saznali kad je bio testiran. Navela je da joj je I. lično saopštio obraćajući joj se sa “S.” da povede računa o njegovoj imovini pošto su svi znali gdje se šta nalazi, da ono što je njegovo ostane M., a da su i ostali gosti bili prisutni kada je izjavio da je imao namjeru “da obezbjedi babu”, da je to od njih očekivao misleći na tužiteljicu, iako je znao kao visoko obrazovan čovjek, kako je istakla svjedokinja, kako se i na koji način imovina prepisuje i ostavlja.

A. B. sin tužiteljice i svojoj izjavi govori o tome da je 22.3.2021.godine sa svojom suprugom odveo I. kod doktora i da je bio prilikom iscrpljen. Došli su mu u posjetu S. M. i njegova žena i u prisustvu njihovom govorio je da njegov dio imovine pripadne njegovoj majci, a supruzi I., sa kojom nije bio vjenčan iako su o tome razgovarali ali se to nikada nije desilo. Prije bolesti I. je bio zdrav čovjek. U kući u kojoj je živjela sa I., njegova majka i dalje živi iako on ne zna čije je vlasništvo ta kuća. Svjedok J. M. također potvrđuje da je I. poznao od djetinjstva, da je bio školovan čovjek, završio vazduhoplovnu akademiju i da je to stric tužene. Družio se sa I. , zna da je redovno kontaktirao sa S. koja je dolazila kod njega u vrijeme slave. Zna da je živio sa M. oko 25 godina.

Prema otpusnom pismu Bolnice Gradiška Odjeljenje za anesteziju u reanimaciju sa intenzivnom terapijom i njegovom Odsjek COVID, utvrđeno je da je ostavitelj bio primljen na odjeljenje koje je dalo otpusno pismo sa Odjeljenja COVID 1 uz konstataciju da je dana 15.4.2021.godine u jutarnjim satima došlo do pogoršanja stanja i srčanog zastoja, i na odmah, kako je navedeno u otpusnom pismu, preduzete terapijske mjere nije se dobio pozitivan odgovor uz konstataciju-letalni ishod u 11 časova. Činjenica smrti utvrđena je izvodom iz matične knjige umrlih pod rednim brojem 269 za godinu 2021 u kojem je konstatovano da je M. I. 15.4.2021.godine umro u Gradišci.

Saglasno p.l. 324 k.o. E. M. I. upisan je kao posjednik sa ½ dijela i M. A. na nekretninama označenim u pomenutom p.l. u naravi šuma, njiva, trstici i močvare, voćnjak, te na nekretninama iz p.l. 325 k.o. E. sa 1/1 dijela.

Na osnovu svih ovih dokaza sud nalazi da je tužbeni zahtjev tužiteljice osnovan, pismenim dokazima, saslušanjem parničnih stranaka i svjedoka utvrđeno je da uslovi odnosno izuzetne prilike su postojale jer je upravo za njih bila vezana dopustivost usmenog testamenta, kao poseban oblik odnosno vanredni oblik testamenta. Ovo stoga što kod sačinjavanja testamenta propisana je forma kao uslov za njegovu punovažnost,

čak i kod testamenta sačinjenog za vrijeme mobilizacije ili rata i testamenta sačinjenog na brodu gdje moraju biti ispunjeni svi formalni uslovi, kao i kod sudskog, svojeručnog i pisanog testamenta pred svjedocima. Dakle kod usmenog testamenta, u smislu člana 67 ZONa, forma nije uslov, pismeni sastav koji je bitan element i kod redovnih i vanrednih testamenata kod usmenog testamenta otpada. Formalnost prema članu 79 ZONa odnosi se na ispunjenje materijalnih uslova, u smislu sposobnosti za sačinjavanje testamenta propisanih odredbom člana 64 ZONa.

Prema tome dopustivost usmenog testamenta u smislu pomenute odredbe ZONa vezuje se za izuzetne prilike, koje su po ocjeni suda u konkretnom slučaju ostavitelja spriječile u sastavljanju pismenog testamenta. Te prilike odnose se na epidemiju koja je i u periodu 2021 bila prisutna kao zarazna bolest-korona virus-COVID, što je uzrokovalo i elementarnu nepogodu zbog koje se povećavao porast oboljelih i time objektivno sprječavao mogućnost pristupa, u konkretnoj situaciji ostavitelju prilikom boravka u bolnici koji je nakon odlaska, a nesporno utvrđeno, bio liječen i umro zbog COVIDa. Njegova smrt bila je neočekivana, kako saglasno potvrđuju svi svjedoci, i da upravo zbog tog opšteg stanja u razgovoru pred S. M., Lj. i A. S., izjava ostavitelja po formi kako su je opisivali ovi svjedoci, imala je svojstva poslednje izjave volje, jer pomenuti svjedoci saglasno potvrđuju da je tužiteljicu pomenuo kao nezbrinutu imenujući je “kao babu” i da svoj dio što potvrđuje svjedokinja A. S. ostavlja njoj. Nesporno je da ostavitelj nije bio neuk u pogledu forme raspolaganja svojom imovinom, pošto po izjavama svih svjedoka bio je visoko obrazovan oficir, ali da iznenadna smrt koju ostavitelj nije mogao da predvidi niti tim okolnostima da se suprostavi, a prije toga bio je prilično dobrog zdravlja, kako je istakao svjedok A. B., što ostali svjedoci a ni pismeni dokazi suprotno ne dokazuju, sud nalazi da je ovaj usmeni testament pravovaljan jer su ispunjeni kumulativni uslovi.

Ostavitelj je svoju poslednju volju izjavio u izuzetnim prilikama-epidemija, usljed kojih nije bio u mogućnosti da sačini pismeni testament, svoju poslednju volju izjavio je pred tri svjedoka, i umro je dok su trajale izuzetne prilike zbog kojih nije mogao da sačini pismeni testament prije isteka 30 dana od dana prestanka izuzetnih okolnosti. Stoga neosnovano je isticanje punomoćnika tužene u smislu neispunjenja uslova iz člana 79, 81, 82 ZONa, prilike u kojima se našao ostavitelj postojale su kao izuzetne uzrokovane pojavom zarazne bolesti, a svjedoci pred kojima je ostavitelj usmeno izjavio svoju poslednju volju ponovili su je usmeno pred ostavinskim sudom, saglasno zapisniku od 13.12.2021.godine, niko od ovih svjedoka ne predstavlja svjedoke niti bliže srodnike u smislu člana 82 ZONa. Sa tih razloga sud je prihvatio izjave svjedoka S. M., S. Lj., A. S., A. B., njihove izjave međusobno su saglasne, međusobno se dopunjuju i u pogledu postojanja izuzetnih prilika kao i vremena i mjesta u kojima je ostavitelj izjavio svoju poslednju volju.

Izjave iste sadržine konstatovane su na zapisniku pred ostavinskim sudom od 13.12.2021.godine, naročito opisivanje A. S. kojom prepričava ponašanje ostavitelja, da tužiteljici imenujući je kao “babu”, mislio na svoju vanbračnu suprugu kojoj bi pripala njegova imovina. Na tom zapisniku o namjeri ostavitelja u smislu ostavljanja imovine vanbračnoj supruzi izjasnila se i tužena, navodeći period od 6 godina u nazad. Tako

usmeno data izjava ostavitelja shodno prednjem, a u smislu pomenutih odredaba ZONa, zahtjeva manje forme nego redovni testamenti, osim ispunjenja potrebe u ostvarenju materijalnih propisa, koja mora biti u potpunosti zadovoljena. O nedostacima materijalno pravnih uslova niko od stranaka, a ni svjedoka, nije se izjašnjavao niti na to ukazivao.

Sud nije prihvatio izjavu tužene M. S. kao ni svjedoka J. M., osim u dijelu kojom potvrđuju da je ostavitelj umro u bolnici od korone, njihove izjave suprotne su u odnosu na utvrđeno činjenično stanje, naročito kontakt između ostavitelja i M. S.. Izjave ovog svjedoka i tužene kontradiktorne su, u pogledu boravka tužene kod ostavitelja, pošto tužena prilikom saslušanja u svojstvu stranke istakla je da je prvi put, ne znajući gdje njen stric živi, u E. došla 2008, iako je svjedok J. naveo da je ona sa svojim stricem redovno kontaktirala. Prema tome tužiteljica ima pravo na utvrđenje pravne valjanosti usmenog testamenta radi zaštite za ostvarenje prave volje ostavitelja u pogledu raspolaganja imovinom u momentu kada se ostavitelj našao u situaciji, koja je izazvala potrebu pravljenja usmenog testamenta koji formu zahtjeva samo u pogledu ispunjenja materijalno pravnih propisa, te je sud shodno prednjem, a saglasno odredbi člana 79 ZONa usvojio zahtjev tužiteljice u cjelosti.

Sud je obavezao tuženu da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka koji se odnose na sastav tužbe 600 KM, zastupanje na 3 održana ročišta iznos od po 600 KM, na ime naknade za vrijeme 360 KM, a sve saglasno odredbi člana 386 i 387 ZPP.

Sudija
Irena Đorđević

PRAVNA POUKA

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Okružnom sudu Banjaluka u roku od 30 dana od dana prijema, a žalba se podnosi putem ovog suda pismeno u **tri** primjerka.